



Манойленко Станіслав Васильович

Доцент, кандидат ветеринарних наук
1969 р. - закінчив Українську с/г академію.
1983 р. - кандидат ветеринарних наук. 2002 р. -
доцент кафедри загального землеробства.
Фахівець в галузі тваринництва, автор 25
наукових праць.

УДК 634.72.15

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА В КІРОВОГРАДСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Молочне скотарство – провідна галузь тваринництва, яка забезпечує рівномірне надходження коштів протягом року і сприяє підвищенню родючості ґрунтів. Від розвитку молочної галузі в значній мірі залежить ефективне функціонування переробної і харчової промисловості та раціональне харчування населення [1].

Відповідно до рекомендацій Українського науково-дослідного інституту гігієни харчування кожна людина повинна одержувати в рік 390 кг молока та продукті його переробки. Споживаючи 1 кг молока, людина задовольняє добову потребу у білках і жирі – на 50%, вуглеводах – на 12, калію – на 40, кальцію і натрію – на 100% [2].

Проте кожний мешканець області споживає молока та молокопродуктів на 161,7 кг менше фізичної норми. Рівень забезпечення населення області молоком складає лише 58,5% раціональної норми споживання. У структурі

сільськогосподарського виробництва валової продукції тваринництва області виробництво молока займає 38,4%.

На валове виробництво молока насамперед впливає наявність поголів'я корів. Але у господарствах усіх категорій області за період 1995-2006 рр. кількість корів зменшилась на 176,6 тис. голів або на 67,0%. Значні зміни відбулися у структурі чисельності корів у сільськогосподарських підприємствах. Тут на початок 1996 року утримувалося 189,1 тис. голів (71,7%) загальної кількості корів, а на початок 2007 року залишилось тільки 15,6 тис. голів (17,9%).

У той час у господарствах населення чисельність поголів'я корів до 2004 року зростає на 14,9 тис. голів (20,0%), проте протягом 2004-2006 рр. у цій категорії господарства вона зменшилась на 3,1 тис. голів порівняно з початком 1996 року і складає всього 71,5 тис. голів.

Нестабільне нарощування чисельності поголів'я корів у приватних господарствах населення і значне скорочення поголів'я у сільськогосподарських підприємствах призвели до того, що обсяги виробництва молока зменшились у 2006 році порівняно з 1995 роком в 1,4 рази, тобто з 546 тис. тонн до 389,9 тис. тонн. Надій молока від корови у сільськогосподарських підприємствах у 2006 році становив всього 3119 кг. Для забезпечення населення області молоком відповідно до рекомендованої фізіологічної норми споживання у рік на одну людину необхідно при продуктивності корів 3000 кг та рівні товарності 60% утримувати 283333 корів, фактично чисельність поголів'я на початок 2007 року в усіх категоріях господарств складає лише 87100 корів [3].

Нарощування ресурсного потенціалу молочного скотарства стримує низький рівень рентабельності виробництва молока. Так, у 2006 році виробництво молока було нерентабельним, від його реалізації область отримала 1,3 млн. грн.. збитку. Однією з головних причин збитковості виробництва молока є низька закупівельна ціна. Поряд з цим внаслідок погіршення кормової

бази важко забезпечити зростання чисельності поголів'я корів та їх продуктивність. За останні п'ять років посіви багаторічних трав зменшилися майже наполовину. Відомо, що одержання запланованих надоїв на рівні 4 тис. кг молока можливе при заготівлі на корову в рік 52 ц кормових одиниць; фактично у 2006 році заготовлено лише 34 ц. досягнення значних обсягів виробництва кормів може бути забезпечене завдяки збільшенню посівів бобових трав і бобово-злакових кормових сумішей.

Однією з головних умов зростання чисельності поголів'я корів у сільськогосподарських підприємствах є організація розширеного відтворення стада, але через зменшення виходу молодняку неможливо забезпечити необхідне надходження запліднених телиць. Так, у 1995 році у сільськогосподарських підприємствах було запліднено 14 телиць на 100 корів, у 2006 році – 17 голів, а тільки для забезпечення заміни корів, непридатних до відтворення, треба мати щороку не менше 30 запліднених телиць на кожні 100 корів.

Для нарощування поголів'я худоби й подовженого господарського використання корів важливе значення має інтенсифікація відтворення стада, необхідними умовами якої є підвищення результативності запліднення корів у перші два місяці після отелення, а телиць – протягом 30 днів після досягнення парувальних кондицій і віку. Значення цієї проблеми пояснюється тим, що збитки від неплідності корів досить великі. Тому треба так організувати роботу з відтворення поголів'я, щоб корова була запліднена не пізніше 80-90 днів після отелення, а телиць осіменяли у віці 15-18 місяців, при живій масі 350-400 кг [4].

Час від отелення корови до плідного осіменіння залежить, насамперед, від характеру перебігу післяродового періоду, упродовж якого відбувається інволюція (зворотній розвиток) матки. З метою прискорення строків відновлення репродуктивної функції корів після отелення ряд авторів пропонують застосовувати гормональні, нейротропні і вітамінні препарати [5]. В останні роки в літературі з'явилися повідомлення про застосування

комплексного нейротропного препарату «Утеротонік», розробленого Інститутом ветеринарної і клінічної ветеринарної медицини [6].

Застосування утеротоніка в ранній після отельний період у корів ПСП ім. Шевченка Вільшанського району Кіровоградської області сприяло своєчасному – у фізіологічні строки (3,5-4 тижні) – завершенню післяродової інволюції статевих органів та відновленню репродуктивної функції. Загальним показником застосування утеротоніка у господарстві стало скорочення сервіс-періоду на 40 днів або 26,7%.

Щоб поліпшити стан справ у молочному скотарстві слід звернути особливу увагу на такі важливі питання:

- відновлення великотоварного виробництва продукції молочного скотарства;
- підвищення продуктивності корів шляхом значного поліпшення племінної роботи і формування високопродуктивних стад;
- створення належної кормової бази;
- організація розширеного відтворення стада;
- оперативний контроль за фізіологічним станом корів, які не проявили ознаки охоти через 60 днів після родів або перегулюють більше трьох раз;
- удосконалення цінового механізму на продукцію тваринництва;
- державна гарантія рівноправного розвитку молочного скотарства в господарствах усіх форм власності;
- надання державної підтримки виробникам продукції молочного скотарства.

Список використаних джерел

1. Основи тваринництва і ветеринарної медицини, А.І. Вертійчук, М.І. Масенко, І.Л. Плуженко та ін.; За ред.. А.І. Вертійчука, К.: Урожай, 2004. – 656 с.

2. Нацюк М.Н., Топалов А. Відродження тваринництва – важливий резерв поліпшення харчування населення // Тваринництво України. – 2005. - №5, - С. 4-6.
3. Підсумки обліку виробництва молока та молочної продукції на 1 січня 2007 року // Статистичний збірник. – Кіровоград. – 2007.
4. Пабат В. Резерви нарощування виробництва продукції тваринництва у ринкових умовах // Тваринництво України. – 2006. - №1. – С. 2-4.
5. Пирогов М., Корчаківська Л. Засоби відновлення репродуктивної функції у корів у післяродовий період. // Тваринництво України. – 2002. - №1. – С. 17-18.
6. Ушкалов В.О., Гужвинська С.О., Макєєв В.Ф., Вечтомов В.Я. та ін. Шляхи зниження неплідності корів // Вісник аграрної науки. – 2004. - №1. – С. 32-34.